

رهنگاشت پژوهش‌های کاربردی

مؤلف:

مجید رجب‌پور

انتشارات
دالوس آجا

انتشارات دانشگاه فرماندهی و ستاد ارتش جمهوری اسلامی ایران

۱۴۰۰

سرشناسه	:	رجب پور، مجید، ۱۳۵۲ -
عنوان و نام پدیدآور	:	رهنگاشت پژوهش‌های کاربردی /مؤلف مجید رجب پور ؛ ویراستار سامان آزاد.
مشخصات نشر	:	تهران: ارتش جمهوری اسلامی ایران، دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا، انتشارات دافوس، ۱۴۰۰.
مشخصات ظاهری	:	۲۲۴ ص: جدول.
شابک	:	۹۷۸-۶۲۲-۷۵۰۴-۶۴-۴
وضعیت فهرست نویسی	:	فیبیا
یادداشت	:	کتابنامه
موضوع	:	علوم نظامی -- تحقیق -- روش شناسی Military research -- Methodology پایان نامه ها -- ایران -- شیوه نامه Dissertations -- Style manuals -- Iran -- تحقیق -- روش شناسی Research -- Methodology ایران. ارتش. دانشگاه فرماندهی و ستاد. انتشارات دافوس Iran. Army. Command & Staff university. Dafoos Publisher
شناسه افزوده	:	U۳۹۰
شناسه افزوده	:	۶۲۳/۰۷۲
رده بندی کنگره	:	۸۷۶۷۲۵۷
رده بندی دیویی	:	فیبا
شماره کتابشناسی ملی	:	
اطلاعات رکورد کتابشناسی	:	

عنوان: رهنگاشت پژوهش‌های کاربردی

مؤلف: مجید رجب پور

ویراستار: سامان آزاد

طراح جلد: میلادفرادی

صفحه آرایشی: سبحان فرشادفر

ناشر: انتشارات دافوس آجا

شمارگان: ۱۰۰۰

تعداد صفحه: ۲۲۵

تاریخ نشر: ۱۴۰۰

چاپ اول

چاپ و صحافی: مدیریت چاپ، انتشارات و فصلنامه دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا

قیمت: ۵۰۰,۰۰۰ ریال

نشانی: تهران، میدان پاستور، خیابان دانشگاه جنگ، دانشگاه فرماندهی و ستاد آجا، انتشارات دافوس

تلفن: ۶۶۴۷۰۴۸۶ ؛ ۶۶۴۱۴۱۹۱-۰۲۱

مسئولیت صحت مطالب برعهده مؤلف می‌باشد.

کلیه حقوق برای دافوس آجا محفوظ است (نقل مطالب با ذکر مأخذ بلامانع است).

۱۳	بخش اول
۱۵	معادل فارسی واژگان لاتین:
۱۷	تعاریف واژه‌ها و اصطلاحات:
۲۰	تاریخچه رهنگاشت:
۳۱	مشخصات اولین نقشه راه فناوری جهان:
۳۲	نقشه راه فناوری خلاق:
۳۴	اجزاء سند نقشه راه فناوری:
۳۷	تاریخچه دافوس آجا:
۳۸	منابع، مدارک و نظریه‌های مرتبط با رهنگاشت:
۴۰	رهنگاشت چیست؟
۴۴	مهارت‌های موردنیاز جهت ترسیم رهنگاشت:
۴۴	رابطه میان مدیریت راهبردی، برنامه‌ریزی راهبردی و رهنگاشت:
۴۶	رابطه میان رهنگاشت فناوری و مدیریت فناوری:
۴۹	هدف از رهنگاشت:
۵۰	انواع رهنگاشت:
۵۳	ساختار رهنگاشت:
۵۴	روش‌های رهنگاشت:
۷۳	نقاط قوت و ضعف رهنگاشت:
۷۴	مفهوم، حدود و ثغور نیازسنجی پژوهشی:
۷۵	نیازسنجی پژوهشی:
۷۶	مفهوم نیاز:
۷۸	انواع برنامه‌ریزی پژوهشی برحسب زمان:
۷۹	فرآیند نیازسنجی پژوهشی:
۸۰	برنامه‌ریزی پژوهشی چیست؟
۸۱	مراحل برنامه‌ریزی پژوهشی و جایگاه نیازسنجی پژوهشی در این فرآیند:
۸۳	پژوهش‌های داخلی:

۸۶	.....	پروژه‌های تحقیقاتی:
۹۳	.....	تعریف نیاز:
۹۴	.....	طبقه‌بندی تعاریف ارائه شده از مفهوم نیاز:
۱۰۳	.....	جمع‌بندی تعاریف ارائه شده درباره نیاز:
۱۰۴	.....	طبقه‌بندی نیازها:
۱۱۱	.....	ریشه‌های ظهور نیاز:
۱۱۲	.....	ویژگی‌های یک نیاز / مطالبه خوب:
۱۱۹	.....	رهنگاشت:
۱۲۴	.....	کاربردها و مزایای رهنگاشت فناوری:
۱۲۴	.....	گونه‌شناسی رهنگاشت‌ها:
۱۲۵	.....	رویکردها در رهنگاشت:
۱۲۶	.....	فرآیند رهنگاشت:
۱۳۰	.....	نوع هدف:
۱۳۷	.....	رهنگاشت / برنامه‌ریزی فناوری / هدف / فرمت:
۱۴۷	.....	رهنگاشت / رویکردهای مکمل:
۱۶۱	.....	رهنگاشت / نمونه‌های موردی:
۱۸۱	.....	بخش دوم
۱۸۲	.....	کاربردی شدن پایان‌نامه‌ها:
۱۹۳	.....	بخش سوم
۱۹۴	.....	کاربردی شدن طرح‌های تحقیقات نظری:
۲۰۳	.....	پیوست
۲۰۴	.....	نقشه جامع علمی آجا:
۲۲۱	.....	منابع و مآخذ
۲۲۲	.....	منابع و مآخذ فارسی و لاتین:
۲۲۴	.....	منابع لاتین:

مقدمه:

جهان امروز، جهانی مملو از تغییرات است؛ به گونه‌ای که این تغییرات فزاینده در تمامی حوزه‌های ممکن طبیعی و غیرطبیعی اعم از علمی، فناوری، اقتصادی، سیاسی، امنیتی، زیستی و ... کاملاً ملموس و مشهود است. سرعت تغییرات در حوزه علم و فناوری به قدری است که هر از چند گاه، شاهد تغییرات بنیادین در حوزه علم و فناوری هستیم؛ بنابراین هر جامعه‌ای که نتواند این تغییرات بنیادین و پیامدهای مترتب بر آن را در زندگی، کسب و کار، امنیت، دفاع و ... پیش‌بینی و آمادگی لازم و کافی برای رویارویی و مواجهه با آن‌ها را کسب نماید، بی‌گمان غافل‌گیر خواهد شد.

در مواجهه با پدیده‌ها و متغیرهای محیطی، دو نظام تصمیم‌گیری مورد مطالعه قرار می‌گیرد:

۱. نظام تصمیم‌گیری عکس‌العملی: در این نظام، تصمیم‌گیری‌ها متعاقب رخدادها، مشکلات، عوامل از پیش تعیین نشده و غیرمترقبه اتخاذ می‌گردد.

۲. نظام تصمیم‌گیری پیش‌دستانه: در این نظام، تصمیم‌گیری‌ها ساختاریافته، اصولی، تحت بررسی و کاوش محیطی و پیش‌بینی موقعیت، در قالب چارچوبی مشخص، در جهت پیشرفت، بهبود، ارتقاء و پیش‌گیری از مشکلات اتخاذ می‌گردد.

در نظام تصمیم‌گیری پیش‌دستانه، خط روند گذشته به آینده، منجر به شکل‌گیری دو حالت می‌گردد:

- آینده شبیه گذشته است (دنیای بدون تغییر یا این که با تغییرات محدود)؛

- آینده متفاوت از گذشته است؛ بنابراین با درک گذشته نمی‌توان آینده را به صورت دقیق درک نمود.

در راستای نیل به آرمان‌های متعالی نظام مقدس جمهوری اسلامی ایران و تحصیل و اکتساب اقتدار علمی؛ تلاش همه‌جانبه و خستگی‌ناپذیر در تمامی حوزه‌ها، به‌ویژه حوزه‌های پژوهشی و فناوری از اهمیت و ضرورت فزاینده‌ای برخوردار است. بی‌گمان هدف اصلی از ساماندهی و اجرای طرح‌های پژوهشی، تغییر دادن وضع موجود و حصول و وصول به ایده‌آل‌ها و آرزوهای

مطلوب می‌باشد. بررسی ادبیات حوزه پژوهش در عرصه‌های مختلف نشان می‌دهد؛ بسیاری از صاحب‌نظران و محققان بر این باورند که تحقیقات نقش بارزی در حل مسائلی که قلمروهای مختلف حیات بشری در آغاز هزاره جدید در تمام کشورها با آن مواجه هستند دارد؛ در عین حال این امر نیز واقعیتی انکارناپذیر است که پژوهش‌ها باید معطوف به مسائل یا نیازهای واقعی باشند تا بتوان از دانش و یافته‌های ارزشمند تولید شده توسط محافل پژوهشی استفاده کارآمدتر و مؤثرتری را به عمل آورد.

شواهد بسیار زیادی وجود دارد که نشان می‌دهد بین یافته‌ها و اطلاعات حاصل از پژوهش و نیازهای واقعی، شکاف و فاصله قابل ملاحظه‌ای وجود دارد؛ اگرچه می‌توان برای این پدیده بارز و نگران‌کننده که دارای تبعات متعدد و متنوعی از جمله اتلاف در منابع است، دلایل و مستندات مختلفی را عرضه نمود؛ اما بدون تردید یکی از مهم‌ترین عوامل این وضعیت، عدم ارتباط منطقی بین جهت‌گیری‌ها و عناوین پژوهشی با نیازهای واقعی تصمیم‌گیری است؛ به عبارت روشن‌تر، همگام با درک فزآینده در خصوص نقش جایگاه تحقیقات در عرصه‌های مختلف زندگی و اختصاص منابع (انسانی، مادی، غیرمادی و ...) به این فوآند خطیر، جهت‌دهی فعالیت‌های پژوهشی به سوی نیازها و اولویت‌های واقعی، از حساسیت بیشتر و بهتری برخوردار گردیده است؛ این چگونگی سبب شده است تا قلمرو شناسایی و اولویت‌بندی موضوع‌های پژوهشی در حوزه‌های مختلف نظامی، صنعت، خدمات، کشاورزی، آموزش و پرورش و مانند آن به یک دغدغه تمام‌عیار تبدیل شود و تلاش‌های گسترده‌ای در راستای شناسایی اولویت‌های علمی و بهره‌وری پژوهش‌ها در سطح دانشگاه‌ها و مراکز علمی-پژوهشی و نیز محافل اجرایی مدیریتی در دستور کار قرار گیرد.

هرچند که در تهیه و ارائه بدون اشکال این اثر، تلاش ذهنی و تلاش جسمانی وافر و مصروف‌گشته است؛ ولیکن بی‌تردید نقطه‌نظرات و راهنمایی‌های ارزنده و ارزشمند خوانندگان گرامی، اینجانب را در پالایش، تلخیص و نمایش مطلوب مطالب یاری خواهد نمود.